

**Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Jaworznie**

z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Jaworznie na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Jaworznie
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Jaworznie na lata 2022 - 2024, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Jaworzna.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Prezydent Miasta Jaworzna

Paweł Silbert

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Jaworznie
z dnia 2021 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W JAWORZNIE NA LATA 2022 – 2024

Jaworzno, listopad 2021 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
II. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	3
III. KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	3
IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	3
V. STANDARDY PROGRAMU.....	3
VI. ADRESACI PROGRAMU.....	4
VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE MIASTA.....	4
VIII. DIAGNOZA SPOŁECZNA.....	5
IX. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ.....	11
X. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU.....	16
XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	16
XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	16
XIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	16

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Współczesna rodzina boryka się z różnorodnymi problemami i trudnymi sytuacjami życiowymi, którym nie zawsze jest w stanie samodzielnie sprostać. Często zjawiskiem jest niezaradność w pełnieniu ról społecznych, rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych i dysfunkcjonalność rodziny w różnych obszarach. Wśród wielu rodzin procesy dysfunkcji nakładają się pokoleniowo. Rodzice w tych rodzinach przejawiają bezradność w pełnieniu funkcji rodzicielskiej, zarówno w aspekcie socjalno-bytowym jak i realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

II. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Odbudowanie utraconych lub osłabionych zdolności rodziny do pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wzmocnienie działań profilaktycznych i aktywizujących oraz zwiększenie jakości świadczonych usług na rzecz rodziny celem pozostania lub powrotu dziecka do rodziny.

Cel główny Programu wpisuje się w cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie, którym jest: „zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój miasta, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym”. Jednym z priorytetów Strategii jest: „opieka nad dzieckiem i rodziną dysfunkcyjną”.

III. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Poprawa sytuacji materialnej rodzin w ramach różnych systemów zabezpieczenia społecznego.
2. Aktywizacja zawodowa i społeczna rodzin.
3. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Reintegracja rodziny.
5. Wsparcie w opiece i procesie wychowywania dzieci.
6. Promowanie wartości rodziny.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Priorytetem niniejszego Programu jest dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, środowiska rodzinnego, troska o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, zapewnienie ochrony przysługujących im praw i wolności oraz dobro rodziny, która jest podstawowym środowiskiem życia wywierającym wpływ na proces rozwoju poszczególnych jej członków, głównie dzieci. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich członków rodziny, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Problemy w funkcjonowaniu rodziny mogą negatywnie wpływać na rozwój dzieci, a tym samym na całą społeczność lokalną, dlatego ważnym nurtem jest podejmowanie działań profilaktycznych i aktywizujących oraz wzmocnienie indywidualnych kompetencji społecznych rodzin na etapie pojawienia się problemów opiekuńczo – wychowawczych.

V. STANDARDY PROGRAMU

1. Udzielając pomocy rodzinie należy mieć zawsze na względzie podmiotowość dziecka i rodziny.
2. Dziecko jest samodzielnym podmiotem; ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga

- szczegółnej opieki i ochrony prawnej.
3. Dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie i stabilnego środowiska wychowawczego.
 4. Dziecko ma prawo do traktowania go w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowych oraz do ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w jego życie prywatne.
 5. Bez koniecznej potrzeby nie należy ingerować w życie rodziny.
 6. Jeżeli ingerencja jest niezbędna należy udzielać wsparcia całej rodzinie, dbając przy tym o dobro dziecka.
 7. Jednym z celów umieszczenia dziecka poza rodziną powinno być doprowadzenie do sytuacji umożliwiającej jego powrót do rodziny.
 8. Dziecko przebywające poza rodziną ma prawo do utrzymywania z nią osobistych kontaktów.
 9. Dziecko ma prawo do kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności oraz zabawy i wypoczynku.

VI. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
2. Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE MIASTA

INSTYTUCJE RZĄDOWE I SAMORZĄDOWE	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Miejski w Jaworznie 2. Rada Miejska w Jaworznie 3. Jednostki systemu oświaty, w tym Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Jana Pawła II w Jaworznie 4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworznie 5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie 6. Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie 7. Sąd Rejonowy w Jaworznie Wydział III Rodzinny i Nieletnich, w tym kuratorzy sądowi 8. Komenda Miejska Policji 9. Placówki systemu opieki zdrowotnej, w tym: Poradnia Psychologiczna dla Dzieci i Młodzieży „Azymut”, Poradnie Zdrowia Psychicznego, Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia, SP ZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy Dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie 10. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie, w tym mieszkania chronione dla osób w sytuacji kryzysowej i świetlica socjoterapeutyczna 11. Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Jaworznie w tym: Powiatowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Jaworznie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dobry Dom” w Jaworznie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jaworznie 2. Stowarzyszenie Rodzin Na Rzecz Dzieci „Sprawnych Inaczej” w Jaworznie 3. Klub Inteligencji Katolickiej 4. Świetlica Środowiskowa „Pod Kolegiatą” w Jaworznie 5. Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach Oddział Rejonowy w Jaworznie 6. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne Oddział w Jaworznie 7. Chrześcijańska Służba Charytatywna Filia Jaworzno 8. Katolickie Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych w Jaworznie 9. Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Brata Alberta (wraz ze świetlicą) w Jaworznie - Pieczęyska 10. Parafia Rzymsko-Katolicka Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Jaworznie 11. Kluby Sportowe 13. Kościół Katolicki oraz inne Kościoły i związki wyznaniowe 14. Związek Harcerstwa Polskiego 15. Ochotnicza Straż Pożarna „Ciężkowice”

12. Ognisko Wychowawcze w Jaworznie 13. Miejskie Centrum Kultury i Sportu w Jaworznie wraz ze świetlicami 14. Instytucje Kultury 15. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworznie.	16. Stowarzyszenie „Nasza Przystań” 17. Jaworznickie Stowarzyszenie Abstynenckie „Razem”.
--	--

Współrealizatorami Programu mogą być również inne instytucje i organizacje z udziałem wolontariatu.

VIII. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. Ogólnopolskie dane demograficzne dotyczące ludności i obszaru wspierania rodzin.

Na koniec 2020 roku liczba ludności Polski wyniosła 38 265 000, tj. o prawie 118 000 mniej niż w końcu 2019 r. Liczba urodzeń była niższa od liczby zgonów o ponad 122 000. Zanotowano najwyższą od kilkudziesięciu lat liczbę zgonów. Liczba urodzeń spadła o prawie 20 000 w porównaniu do poprzedniego roku i wynosiła ponad 355 000 urodzeń żywych. Zmarło ponad 477 000 osób, więc wzrost liczby zgonów w stosunku do 2019 r. wyniósł prawie 68 000. Zawarto nieco ponad 145 000 związków małżeńskich, czyli nastąpił spadek w stosunku do 2019 r. i wyniósł ponad 38 000. Rozwiodło się ponad 51 000 par małżeńskich, tj. o około 14 000 mniej niż w 2019 r. Zauważalne spadki w liczbie zawieranych małżeństw oraz orzeczonych rozwodów i separacji wynikają m.in. z ograniczeń i restrykcji wdrożonych pod koniec marca 2020 r. w związku z COVID-19, w tym obostrzeń sanitarnych (np. dotyczących organizacji ślubów i wesel) oraz ograniczonej działalności sądów, a tym samym odwoływania spraw rozwodowych i o separację.

W 2020 r. sytuacja materialna części rodzin w Polsce pogorszyła się i zaobserwowano wzrost ubóstwa skrajnego z 4,2% do 5,2% w stosunku do 2019 r., co może być związane z zamrożeniem części gospodarki i ograniczeniem kontaktów społecznych od marca 2020 r. z powodu rozwoju pandemii COVID-19. Wzrost powyższego wskaźnika dotyczył m.in. rodzin z dziećmi poniżej 18 roku życia oraz rodzin z co najmniej 3 dziećmi na utrzymaniu. Wzrosła także stopa ubóstwa skrajnego wśród dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

W 2020 r. w Polsce funkcjonowało 2 725 placówek wsparcia dziennego, które biorą udział we wzmacnianiu opiekuńczych i wychowawczych funkcji rodziny. Ze wszystkich zbadanych placówek wsparcia dziennego (opiekuńczych, specjalistycznych, prowadzonych w formie pracy podwórkowej, połączonych formach) skorzystało w ciągu roku 87 400 dzieci i młodzieży. Poza placówkami wsparcia dziennego, znaczącym elementem systemu wspierania rodziny byli asystenci rodziny, których w 2020 r. zatrudniono ponad 3 800 oraz rodziny wpierające, których liczba na koniec 2020 r. wynosiła 67 rodzin.

W województwie śląskim w 2020 r. objęto pomocą społeczną 84 800 rodzin o liczbie 163 300 osób w rodzinach. Spośród tych rodzin 20 400 stanowiły rodziny z dziećmi, a 6 100 rodziny wielodzietne.

W województwie śląskim na koniec 2020 r. funkcjonowało 385 żłobków i 66 klubów dziecięcych, w których przebywało 24 100 dzieci.

Dane dotyczące placówek wychowania przedszkolnego pochodzą z 2019 r., w którym funkcjonowało 1 936 zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego: 1 568 przedszkoli, 313 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 2 zespoły wychowania przedszkolnego oraz 53 punkty przedszkolne. Wychowaniem przedszkolnym objęto 114 000 dzieci w wieku 3-5 lat oraz 155 500 dzieci w wieku 3-6 lat.

W 2020 r. w województwie śląskim liczba zatrudnionych asystentów wynosiła 420 osób. Obejmowali oni wsparciem 4 830 rodzin. Placówki wsparcia dziennego w liczbie 242 zapewniały wsparcie dla przeciętnie 4 564 dzieci.

Źródło: dane GUS

2. Diagnoza sytuacji rodzin z dziećmi w Jaworznie na podstawie danych z pomocy społecznej za lata 2018 – 2020.

Poniższe liczby wykazane są według stanu na dzień 31 grudnia każdego wskazanego roku.

Tabela Nr 1: Liczba rodzin objętych pomocą ogółem

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	2018	834	1714
2.	2019	927	1922
3.	2020	872	1820

W powyższej tabeli przedstawiono ogólną liczbę rodzin korzystających z różnych form wsparcia oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie. Dane te obejmują świadczenia realizowane w ramach ustawy o pomocy społecznej. Największą liczbę rodzin objęto pomocą w 2019 r. Dane z 2018 i 2020 r. są na zbliżonym poziomie.

Tabele 2, 3, 4 określają główną przesłankę do przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Tabela Nr 2: Liczba rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	2018	75	272
2.	2019	118	397
3.	2020	98	352

Liczba tych rodzin jest zmienna i waha się w przedziale od 75 w 2018 r. do 118 w roku 2019.

Tabela Nr 3: Liczba rodzin z dziećmi dotkniętych przemocą

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	2018	51	186
2.	2019	88	329
3.	2020	105	412

W zakresie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą obserwujemy wyraźny wzrost liczby tych rodzin na przestrzeni ostatnich lat (liczba podwojona między 2018 a 2020 rokiem).

Tabela Nr 4: Liczba rodzin dotkniętych uzależnieniem od alkoholu

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	2018	103	155
2.	2019	136	208
3.	2020	91	181

Liczba tych rodzin również jest zmienna i waha się w przedziale od 91 w 2020 r. do 136 w roku 2019.

Tabela Nr 5: Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie
1.	2018	39	85
2.	2019	49	84
3.	2020	48	91

W 2019 i 2020 r. obserwujemy wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, co wynika między innymi z rozwoju tej formy wsparcia rodziny (zatrudnienie większej liczby asystentów).

Tabela Nr 6: Liczba rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny

Lp.	Rok	Liczba rodzin
1.	2018	9
2.	2019	12
3.	2020	10

Tabela Nr 7: Liczba rodzin objętych wsparciem Ogniska Wychowawczego

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie
1.	2018	34	54
2.	2019	35	55
3.	2020	32	45

Zmniejszenie liczby rodzin objętych wsparciem Ogniska Wychowawczego w 2020 r. związane było z wprowadzeniem ograniczeń w związku z występującą na terenie kraju pandemią COVID-19.

Fundamentem wsparcia świadczonego na rzecz rodzin dysfunkcyjnych są: asysta rodzinna, placówki wsparcia dziennego i poradnictwo rodzinne.

Asystenci rodziny prowadzą pracę z rodzinami w następujących obszarach: pomoc we wzmacnianiu i wzbudzaniu motywacji członków rodziny do rozwiązywania problemów i realizacji celów, pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych, socjalnych i psychologicznych, pomoc w rozwijaniu umiejętności wychowawczych rodziców i rozwiązywaniu problemów z dziećmi. Głównym celem pracy asystenta rodziny jest doprowadzenie do osiągnięcia przez rodzinę takiego poziomu stabilizacji życiowej, który pozwoli jej na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci. Efektem pracy asystenta rodziny powinno być pozostanie dziecka w rodzinie lub jego powrót do rodziców, jeżeli już zostało umieszczone w pieczy zastępczej.

W związku z realizacją zadań określonych w ustawie z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” asystent rodziny pełni również funkcję koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano: „ciężkie i nieodwracalne

upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. W ramach realizacji przypisanych zadań asystenci rodziny współpracują z innymi specjalistami pełniącymi zadania w obszarze wspierania rodzin oraz służbami z różnych systemów.

Placówki wsparcia dziennego zabezpieczają właściwą opiekę i pomoc specjalistyczną dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych. Ognisko Wychowawcze zapewnia opiekę, wychowanie, pomoc w nauce, zabawę, organizację zajęć sportowych, a także rozwój zainteresowań.

Bardzo ważną rolę w systemie wspierania rodzin pełni **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** w Jaworznie. Prowadzi on działalność w formie:

- interwencji kryzysowej,
- poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, pedagogiczne, prawne),
- udzielania schronienia w sytuacji kryzysu (w szczególności przemocy w rodzinie),
- Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. Zapobiegania Narkomanii,
- świetlicy socjoterapeutycznej,
- programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.

Tabela Nr 8: Liczba rodzin korzystających ze wsparcia świetlicy socjoterapeutycznej

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
1.	2018	55	64
2.	2019	61	82
3.	2020	39	42

Zmniejszenie liczby rodzin objętych wsparciem świetlicy w 2020 r. związane było z wprowadzeniem ograniczeń w związku z występującą na terenie kraju pandemią COVID-19.

W świetlicy socjoterapeutycznej organizowane są zajęcia korekcyjne, kompensacyjne, terapia pedagogiczna, psychologiczna, czy socjoterapia, jak również prowadzone są poradnictwo i warsztaty dla rodziców.

Warsztaty dla rodziców prowadzone przez pedagogów świetlicy:

2018 r. - „Akademia Dobrego Rodzica” - uczestniczyło 9 osób, „ABC Wychowania” - uczestniczyło 12 osób
2019 r. - „Akademia Dobrego Rodzica” - uczestniczyło 28 osób, „ABC Wychowania” - uczestniczyło 13 osób
2020 r. - „Akademia Dobrego Rodzica – Niezbędnik Rodzica” - uczestniczyło 13 osób (w formie zdalnej).

Tabela Nr 9: Rodziny objęte pomocą w formie mieszkania chronionego Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Lp.	Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	2018	10	23
2.	2019	12	23
3.	2020	9	23

Dla osób będących w sytuacji kryzysowej udzielane jest schronienie w formie pobytu w Mieszkaniach Chronionych. W ostatnich latach liczba tych osób kształtuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 10: Rodziny zakwalifikowane do Programu: Karta Dużej Rodziny

Lp.	Rok	Liczba rodzin zakwalifikowanych	Liczba osób w rodzinach
1.	2018	180	651
2.	2019	818 (734*)	1782
3.	2020	203 (130*)	734

(*) liczba rodzin składających się wyłącznie z rodziców (takich, które w przeszłości miały na utrzymaniu co najmniej 3 dzieci).

Program Jaworznicka Rodzina Wielodzietna realizowany jest od dnia 1 sierpnia 2013 r. Od dnia 17 września 2019 r. środkiem identyfikującym uprawnionego członka rodziny wielodzietnej do Programu jest Karta Dużej Rodziny.

W związku z realizacją programów tj.: „Rodzina 500+” z dnia 01 kwietnia 2016 r. oraz „Dobry Start” z dnia 01 lipca 2018 r. mających na celu pomoc finansową dla rodzin i dzieci coraz częściej do pomocy społecznej trafiają osoby, które oczekują wsparcia głównie w zakresie poprawy swojego funkcjonowania społecznego. Zmiany dokonujące się w systemie pomocy społecznej mają przyczynić się do tego, aby przyznawane świadczenia lub oferowane usługi, w tym praca socjalna odpowiadały rzeczywistym potrzebom rodzin i dzieci.

Realizując działania podjęte w ramach Programów z lat ubiegłych stworzono system wspierania rodzin, który powinien być nadal rozwijany i udoskonalany w ramach Programu na lata 2022 - 2024. Organizacja usług skierowanych do rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze musi opierać się na ścisłej współpracy wszystkich instytucji prowadzących działalność w obszarze wspierania rodziny.

Zadaniem ośrodka pomocy społecznej jest pełnienie roli organizatora i koordynatora systemu wsparcia społecznego dla określonych grup docelowych, w tym rodzin i dzieci wymagających pomocy w rozwiązywaniu problemów, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości, jak również środowiska lokalnego. Skuteczne działania w tym kierunku wymagają poszerzenia oferty ośrodka pomocy społecznej poprzez wprowadzanie rozwiązań optymalizujących wykorzystanie kompetencji zatrudnionych pracowników. W związku z tym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zrealizowano projekt: „Nowe standardy pracy – wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaworznie”, który jest zgodny z zapisami Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Celem projektu było oddzielenie pracy administracyjnej od pracy socjalnej, wprowadzenie nowych metod pracy socjalnej z rodziną, które będą bardziej efektywne.

Pracownicy socjalni tworzą obecnie nową ofertę pomocy dla wszystkich mieszkańców Jaworzna, (niezależnie od ich sytuacji materialnej), którzy chcieliby uzyskać wsparcie w rozwiązywaniu swoich życiowych problemów, w postaci:

- 1) terapeutycznej (pogłębionej) pracy socjalnej dla osób i rodzin przeżywających trudności, opartej na potencjale klienta, budowaniu partnerskiej, opartej na zaufaniu relacji i skupieniu się na pożądanym zmianie w życiu klienta,
- 2) tworzenia grup wsparcia, w szczególności dla rodziców przeżywających trudności w roli opiekuńczo - wychowawczej oraz Zespołów Aktywizacji i Wsparcia Rodziny, w ramach których współpracują ze sobą specjaliści z terenu miasta,
- 3) projektów socjalnych umożliwiających tworzenie nowych ofert wsparcia dla rodzin, dzięki wykorzystaniu zasobów lokalnych, poprzez współpracę z instytucjami publicznymi i niepublicznymi działającymi w obszarze

polityki społecznej.

W obliczu zmieniających się potrzeb rodziny i dzieci, których niezaspokojenie może doprowadzić do wielu dysfunkcji priorytetem jest modyfikacja celów pomocy społecznej ukierunkowanych na rozwijanie usług socjalnych, podejmowanie działań aktywizujących, rozwijania nowych, innowacyjnych form wsparcia nastawionych nie tylko na rozwiązanie problemów, ale również profilaktykę. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że obszarem wymagającym szczególnej uwagi i wsparcia jest zjawisko przemocy w rodzinie.

IX. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji/działania	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki realizacji
KIERUNEK 1: POPRAWA SYTUACJI MATERIALNEJ RODZIN W RAMACH RÓŻNYCH SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO				
1.	Świadczenia finansowe i rzeczowe oraz usługi socjalne	Przyznawanie świadczeń i usług z zakresu: <ol style="list-style-type: none"> 1) pomocy społecznej, 2) świadczeń rodzinnych, 3) świadczeń alimentacyjnych, 4) świadczeń wychowawczych, 5) dodatków mieszkaniowych, 6) rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, 7) ochrony zdrowia psychicznego, 8) innych. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie Urząd Miejski w Jaworznie Placówki Systemu Opieki Zdrowotnej Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworznie Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Liczba świadczeniobiorców w poszczególnych rodzajach świadczeń i usług
KIERUNEK 2: AKTYWIZACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA RODZIN				
1.	Podnoszenie kompetencji społeczno – zawodowych	<ol style="list-style-type: none"> 1) Praca socjalna. 2) Prace społecznie użyteczne. 3) Realizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej w tym: <ul style="list-style-type: none"> - projekt: „Uwierz w siebie”, - punkt Integracji Społecznej i Zawodowej. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie	Liczba zatrudnionych/uczestników

KIERUNEK 3: WSPIERANIE RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH

1.	Praca socjalna, asystentura rodzinna i poradnictwo specjalistyczne	<ol style="list-style-type: none"> 1) Analiza sytuacji rodziny oraz przyczyn kryzysu poprzez wykorzystanie narzędzi diagnostycznych. 2) Podejmowanie interwencji w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia, w szczególności w celu ochrony dobra dzieci. 3) Prowadzenie działań profilaktycznych w celu zapewnienia odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. 4) Prowadzenie pracy socjalnej wspierającej rodzinę w pełnieniu funkcji rodzicielskich przy wykorzystaniu nowych metod i narzędzi m. in.: <ul style="list-style-type: none"> • Zespół Aktywizacji i Wsparcia Rodziny, • Konferencja Grupy Rodzinnej, • Grupy edukacyjne, grupy wsparcia. 5) Poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne. 6) Asysta rodzinna sprawowana przez asystentów rodziny. 7) Pomoc ze strony rodziny wspierającej. 8) Tworzenie i realizacja projektów socjalnych wprowadzających nowe oferty wsparcia dla rodzin. 9) Prowadzenie procedury Niebieskiej Karty. 10) Pomoc terapeutyczna. 11) Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów uzależnień. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Jednostki Systemu Oświaty</p> <p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworznie</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie</p> <p>Ognisko Wychowawcze w Jaworznie</p> <p>Instytucje i organizacje prowadzące świetlice</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworznie</p> <p>Ośrodki leczenia uzależnień</p>	Liczba działań/ świadczeniobiorców
----	--	--	---	------------------------------------

2.	Podejmowanie działań zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych rodzinie i dziecku	<ol style="list-style-type: none"> 1) Udział kadry zatrudnionej w obszarze wspierania rodziny w szkoleniach, konferencjach, kursach, warsztatach w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 2) Współpraca z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w celu wymiany doświadczeń, wypracowania wspólnych standardów w zakresie realizacji zadań dotyczących wspierania rodziny. 3) Aplikowanie w konkursach zewnętrznych w obszarze wspierania rodziny. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Jednostki Pomocy Społecznej</p> <p>Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Jaworznie</p> <p>Inne podmioty</p>	<p>Liczba osób, które ukończyły szkolenie i inne formy doskonalenia zawodowego</p> <p>Liczba i nazwa podmiotów, z którymi podjęto współpracę</p> <p>Liczba złożonych aplikacji/wniosków</p> <p>Liczba zawartych umów</p>
KIERUNEK 4: REINTEGRACJA RODZINY				
1.	Działania w kierunku powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin (reintegracja rodzin)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Praca socjalna w oparciu o plan pracy z rodziną przy wykorzystaniu różnych metod i narzędzi. 2) Poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne. 3) Asysta rodzinna. 4) Pomoc ze strony rodzin wspierających. 5) Zespół Aktywizacji i Wsparcia Rodziny. 6) Pomoc terapeutyczna. 7) Wsparcie rodziny w rozwiązywaniu problemów uzależnień. 8) Prowadzenie procedury Niebieskiej Karty. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Jednostki Systemu Oświaty</p> <p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworznie</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie</p> <p>Ognisko Wychowawcze w Jaworznie</p> <p>Instytucje i Organizacje prowadzące świetlice</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworznie</p> <p>Ośrodki leczenia uzależnień</p>	<p>Liczba dzieci powracających do rodzin z pieczy zastępczej/</p> <p>Liczba rodzin utrzymujących kontakt z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej</p>

			Inne organizacje pozarządowe	
KIERUNEK 5: WSPARCIE W OPIECE I PROCESIE WYCHOWYWANIA DZIECI				
1.	Realizacja pozaszkolnych form pracy z dziećmi	<ol style="list-style-type: none"> 1) Udział w zajęciach placówek wsparcia dziennego. 2) Udział w zajęciach sportowo – rekreacyjno – turystycznych. 3) Udział w zajęciach kulturalnych. 4) Udział w koloniach, obozach itp. 5) Realizacja Programu Rewitalizacji Społecznej Bloków Socjalnych w Jaworznie KOMPAS. 	<p>Ognisko Wychowawcze w Jaworznie</p> <p>Katolickie Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych w Jaworznie</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej</p> <p>Organizacje prowadzące świetlice</p> <p>Kluby Sportowe</p> <p>Uczniowskie Kluby Sportowe</p> <p>Instytucje Kultury</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Związek Harcerstwa Polskiego</p> <p>Inne organizacje</p>	<p>Ilość placówek wspierających/</p> <p>Ilość dzieci korzystających z ofert instytucji i organizacji</p>
KIERUNEK 6: PROMOWANIE WARTOŚCI RODZINY				
1.	Działalność edukacyjno – informacyjna	<ol style="list-style-type: none"> 1) Realizacja programów/projektów. 2) Organizacja konferencji, spotkań, prelekcji, kursów, warsztatów itp. 	Wszystkie instytucje i organizacje wymienione w „zasobach instytucjonalnych miasta”	Ilość programów/projektów, konferencji, spotkań, prelekcji, kursów, warsztatów itp.

2.	Realizacja Programu „Jaworznicka Rodzina Wielodzietna” oraz Ogólnopolskiego Programu „Karta Dużej Rodziny”	Wydawanie Kart Dużej Rodziny uprawniających do korzystania z usług i świadczeń dla rodzin, które posiadają lub posiadały 3 i więcej dzieci w wieku do 18 lat oraz do 25 lat – w przypadku kontynuowania nauki.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie Urząd Miejski w Jaworznie Miejskie jednostki organizacyjne oraz podmioty gospodarcze oferujące usługi i świadczenia	Ilość świadczeniobiorców/ liczba wydanych kart
----	--	--	---	---

X. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

1. Zmniejszenie liczby i poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
2. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
3. Zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny.
4. Zapewnienie standardu ilościowego zatrudnienia asystentów rodziny (1 asystent na 15 rodzin).
5. Wzmocnienie rodzin poprzez podnoszenie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych oraz rozwój i optymalizację usług świadczonych na rzecz rodziny i dziecka.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- 1) budżetu państwa,
- 2) budżetu samorządu województwa,
- 3) budżetu miasta,
- 4) państwowych funduszy celowych,
- 5) funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowych,
- 6) budżetów organizacji pozarządowych,
- 7) z innych źródeł (np. darowizny rzeczowe i finansowe).

XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

W ramach monitoringu Programu będzie systematycznie i na bieżąco weryfikowana zgodność jego założeń z realizowanymi celami i działaniami.

W celu oceny wartości niniejszego Programu na zakończenie jego realizacji zostanie przeprowadzona jego ewaluacja. Do badań ewaluacyjnych stosowane będą dwa rodzaje metod badawczych tj. techniki ilościowe (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług) i jakościowe (np. ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty).

Badane będą m. in. takie elementy jak:

- 1) dostępność usług,
- 2) standard usług,
- 3) informacja o Programie,
- 4) kompetencje realizatorów Programu,
- 5) terminowość,
- 6) stopień realizacji celów i zadań,
- 7) oddziaływanie Programu na lokalny system pomocy rodzinie.

XIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynatora Programu wyznacza Prezydent Miasta, na wniosek Koordynatora Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2021 – 2030, którym jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworznie.
2. Program to dokument otwarty i mogący podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa.
3. Wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji Programu należy składać do Koordynatora Programu, który jest zobowiązany do uruchomienia procedury ewentualnych zmian w prowadzonych działaniach lub proponowania nowych działań w zakresie Programu.
4. W chwili tworzenia niniejszego Programu na terenie całego kraju występuje stan pandemii COVID-19. Bardzo

trudno przewidzieć jaki będzie dalszy przebieg pandemii i jakie skutki przyniesie ona w wymiarze gospodarczym, ekonomicznym czy społecznym. Powyższa sytuacja może warunkować stopień realizacji celów zawartych w Programie, a także konieczność ich aktualizacji w zależności od skali negatywnych skutków pandemii w wymiarze krajowym, jak i lokalnym.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Aktualnie realizowany Program obowiązuje do końca bieżącego roku, w związku z powyższym zaistniała konieczność opracowania nowej uchwały w przedmiotowym zakresie.

Problemy w funkcjonowaniu rodziny mogą negatywnie wpływać na rozwój dzieci, a tym samym na całą społeczność lokalną, dlatego ważnym nurtem jest podejmowanie działań profilaktycznych i aktywizujących oraz wzmocnienie indywidualnych kompetencji społecznych rodzin na etapie pojawienia się problemów opiekuńczo – wychowawczych.

Głównym celem Programu jest odbudowanie utraconych lub osłabionych zdolności rodziny do pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wzmocnienie działań profilaktycznych i aktywizujących oraz zwiększenie jakości świadczonych usług na rzecz rodziny celem pozostania lub powrotu dziecka do rodziny.

Mając na uwadze powyższe zasadnym jest przyjęcie przedmiotowej uchwały.

Jaworzno, 28 października 2021 r.

Opracował: Naczelnik Wydziału Zdrowia - Małgorzata Helbin-Więcek